

مدیریت حفاظت و نگهداری: منابع اطلاعات

نویسنده: گراهام ماتیوز | مترجم: نگار رئیس‌نیا

چکیده

در طول سی سال گذشته پیشرفت‌های قابل‌توجهی در مدیریت حفظ و نگهداری کتابخانه‌ها به‌وجود آمده و بسیاری از آن‌ها در متون تخصصی و دانشگاهی منعکس شده است. در حال حاضر، طیف وسیعی از انتشارات وجود داشته و کتابداران، آرشیوداران، دانشگاهیان، دانشجویان و دیگران می‌توانند برای کسب اطلاعات در خصوص جنبه‌های مختلف موضوعات از آن‌ها بهره‌جویند. در سال‌های اخیر، کتاب‌های متنی، خط‌مشی‌ها، رهنمودها، گزارش‌ها، کتابشناسی‌ها، نشریات، مجلات و روزنامه‌ها توسط ناشران تجاری، مؤسسات تحقیقاتی، کتابخانه‌های ملی، کنسرسیوم تعاونی، دانشگاهیان و پژوهشگران منتشر شده است. در طول پنج‌سال گذشته، توسعه وبگاه‌های موجود در اینترنت، پیداکردن و انتشار اطلاعات در خصوص مدیریت حفاظت و نگهداری در کتابخانه‌ها و آرشیوها را تا حد زیادی تسهیل کرده است. چنین وبگاه‌هایی حجم زیادی از اطلاعات را در صفحات خود ارائه کرده و اغلب به منابع چاپ‌شده و اطلاعات تماس‌های سازمانی یا شخصی اشاره می‌کنند. هشدارهای معمول به‌هنگام استفاده از وبگاه‌ها باید به‌دقت موردبررسی قرار گیرند؛ از این موارد، برای مثال می‌توان به اختیارات و اعتبار ارائه‌دهنده و یا ناشر وبگاه و دقت و روزآمد بودن اطلاعات، اشاره کرد. دسترسی به اطلاعات مفید و بسیاری از پیوندهای منابع سودمند ممکن است با استفاده از تعداد نسبتاً کمی از وبگاه‌های ارائه‌شده توسط سازمان‌های مختلف در سراسر جهان، ایجاد شود. این مقاله از نظر موضوعی بر مدیریت حفاظت متمرکز است. نگهداری، با وجود آنکه یک عنصر جدایی‌ناپذیر از مدیریت حفاظت مؤثر می‌باشد، از حوزه مطالعه خارج شده است. مفهوم نگهداری عمومی‌تر از ماهیت فنی حفاظت بوده و به‌عنوان بخشی از منابع در مدیریت آن مطرح است. در سال‌های اخیر حفاظت و نگهداری رقمی از حوزه‌های دارای توسعه قابل‌توجه از نظر فعالیت و انتشارات بوده است. این بخش خصوصاً با توجه به فضای موجود، به‌صورت انتخابی و با تأکید بر منابع انگلیسی‌زبان است؛ البته برخی از منابع اینترنتی با چندین زبان اروپایی را نیز ارائه می‌کند.

کلیدواژه‌ها

حفاظت و نگهداری، کتاب‌شناسی،

مدیریت حفاظت و نگهداری: منابع اطلاعات^۱

نویسنده: گراهام ماتیوز | مترجم: نگار رئیس‌نیا^۲

مقدمه

بسیاری از منابعی که در این مقاله معرفی می‌شوند، حاوی پیشنهادهایی برای مطالعه بیشتر و کتابشناسی منابع قبلی بوده و برخی از آنها ممکن است هنوز هم مورد علاقه و استفاده باشند. در اینجا تأکید بر منابع جاری و جدید بوده (از سال ۱۹۹۶ به بعد)، که اطلاعات و جزئیات سایر منابع بالقوه مفید را فراهم می‌سازند. مرور کتابشناسی‌ها، همچنین توسعه فعالیت مدیریت حفاظت و نگهداری در طول سی سال اخیر و بیشتر، دسترسی به منابع منتشر شده قبلی را فراهم می‌سازد (به کتابشناسی‌های زیر مراجعه کنید).

رویکرد به کار گرفته شده در این نوشته پویش از منابع عمومی به سوی منابع با موضوعات خاص است. از این رو، منابع به ترتیب سرفصل‌های زیر ارائه شده است:

- کتاب‌های متنی
- کتابشناسی‌ها
- نشریات ادواری، عمومی
- وبگاه‌ها، عمومی / بین‌المللی و ملی
- نگهداری از مجموعه‌ها - ذخیره‌سازی و محیط، نمایشگاه‌ها و امانات
- منابع دیداری و شنیداری
- جانشینی / جایگزینی
- منابع رقمی

۱. این مقاله ترجمه‌ای است از:

Matthews, Graham (2004).
Preservation management:
Information resources. In:
managing preservation
for libraries and archives:
Current Practice and Future
Developments. Ed. By: John
Feather

۲. دانشجوی دکتری میکروبیولوژی،
کارشناس مسئول بیولوژی، سازمان اسناد و
کتابخانه ملی ایران،
negar.rayisnia@gmail.com

- مدیریت سوانح
- ایمنی
- ارزیابی نیازهای حفظ و نگهداری
- خطامشی حفظ و نگهداری
- پژوهش
- تعلیم و آموزش

منابع به صورت کلی و پس از یک مقدمه کوتاه در زیر هر عنوان ارائه شده است و پاره‌ای از تحلیل‌های زمینه‌ای را امکان‌پذیر می‌سازد. منابع عمومی به‌هنگام جستجوی اطلاعات در مورد جنبه‌های خاصی از مدیریت حفاظت و نگهداری نباید نادیده گرفته شوند، زیرا این منابع غالباً دارای دسته‌بندی‌هایی با موضوعات خاص بوده و علی‌رغم ماهیت عمومی خود، شامل اطلاعات خاص هستند.

کتاب‌های متنی

کتاب‌های متنی مقدمه‌ای بر تاریخچه و پیدایش موضوع، رتوس بخش‌های کلیدی مطالب و محتویات و توضیحات بنیادی در خصوص جنبه‌های فنی را فراهم کرده و نقاط شروع سودمندی همراه با منابع و پیشنهادات برای مطالعه بیشتر هستند. موارد ذکر شده در زیر، بینش کلی نسبت به دیدگاه‌های مختلف ملی و تأثیرات آن‌ها را فراهم می‌سازند.

- Feather, J. (1996), Preservation and the management of library collection, 2nd edn, Library association, London.
- Harvey, D.R. (1993), Preservation in libraries: principles, practices and strategies for librarians, Bowker-Saur, London and Melbourne.
- Ogden, s. (1999), Preservation of library and archival materials: a manual, 3rd edn, Northeast Document Conservation Center, Massachusetts.) <http://www.nedcc.org/plam3/manhome.htm>
- Swartzburg, S.G. (1995), Preserving library materials: a library manual, 2nd edn, Scarecrow, Metuchen, NJ.

کتابشناسی‌ها

برخی از وبگاه‌ها، کتابشناسی‌های عمومی و اختصاصی موضوعی را ارائه می‌کنند (به قسمت

زیر مراجعه کنید). یک کتابشناسی جامع و معتبر (که از نسخه‌های قبلی پیروی می‌کند) به‌تازگی منتشر شده است:

- Schare, R.E. Jr, Swartzburg, S.G. and Cunha, G.m. (2001), Bibliography of preservation literature 1983-1996, The Scarecrow Press Inc., Lanham, MD and London (826pp, author and subject index).

کتابشناسی‌های پراکنده، بررسی‌های متون و یا مرور فعالیت‌های مدیریت حفظ و نگهداری با منابع قابل‌توجه نیز در متون ظاهر می‌شود. برای مثال:

- Jordan, S.K. (2000), a Review of the Preservation Literature, 1993-1998, Library Resources and Technical Services, 44, pp. 4-21.
- Matthews, G. (1997), Preservation management, Library & Information Briefings, issue 73.

نشریات ادواری عمومی

برای آگاهی از گزارش فعالیت‌های ایفلا و تازه‌های پشتیبانی از حفاظت منابع در کتابخانه‌ها و آرشیوهای سراسر جهان، به خبرنامه آن با عنوان *International Preservation News* مراجعه کنید. برای اطلاعات بیشتر و آگاهی از جزئیات به وبگاه زیر مراجعه کنید.

www.ifla.org/VI/4/pubs.htm

- Abbey Newsletter: preservation of library and archival materials (1978-)

این منبع به‌صورت برخط در نشانی زیر در دسترس است:

<http://palimpsest.stanford.edu/byorg/abbey/an/>

این خبرنامه مقالات کوتاه، بررسی متون، اطلاعیه‌ها و اطلاعات عمومی مربوط به امریکای شمالی را فراهم می‌آورد. اخبار حفاظت و نگهداری^۱ یک ماهنامه منظم تک‌برگی تدوین شده توسط جین هدبرگ^۲ در نشریه *College and Research Libraries News* بوده و دارای ارزش مطالعه در خصوص معرفی محصولات جدید، انتشارات و تحولات، به‌ویژه در امریکای شمالی، است.

در کشور انگلستان، مجله NPO متعلق به اداره ملی حفاظت و نگهداری (۱۹۹۹-؛) که جایگزین نشریه *Library Conservation News* (۱۹۸۳-۹۸) شده است، مواردی از قبیل مقالات کوتاه در خصوص فعالیت‌های مرتبط با حفظ و نگهداری، اخبار مردم، ابداعات، بررسی کتاب و اطلاعات مربوط به کنفرانس‌ها، جلسات و رویدادها را فراهم می‌آورد. طبعاً،

1. Preservation news
2. Jane Hedberg

نشریات ادواری عمومی دانشگاه‌ها و پاینده‌های تخصصی کتابخانه‌ها و مدیریت اطلاعات نیز، مشتمل بر مقالات و سایر اطلاعات در خصوص جنبه‌های مدیریت حفاظت و نگهداری، خواهند بود. خدمات شناخته‌شدهٔ چکیده‌نویسی و نمایه‌سازی، مانند چکیده‌نامه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی¹ و متون کتابخانه‌ای برای شناسایی این موارد قابل‌استفاده هستند. نشریات ادواری پوشش‌دهنده آرشیوها و حفاظت از آن‌ها معمولاً دارای اطلاعاتی در خصوص مدیریت حفاظت و نگهداری بوده، اما غالباً دارای یک ماهیت تخصصی هستند. در انگلستان، به‌عنوان مثال، مجله *Journal of the Society of Archivists* و مجله *Paper Conservator*، مشتمل بر مقالات دانشگاهی و مروری هستند. برخی از سازمان‌ها خبرنامه‌هایی را نیز منتشر می‌کنند، از این موارد می‌توان به *Paper Conservation News* (متعلق به مؤسسه مراقبت از کاغذ) اشاره کرد. *Restaurator* (توسط K.G.Saur) یک مجله بین‌المللی در خصوص حفاظت و نگهداری منابع کتابخانه‌ای و آرشیوی بوده و مقالات آن اساساً دارای ماهیت علمی و فنی است. در بخش‌های زیر به نشریات ادواری دیگری، با ماهیت موضوعی اختصاصی‌تر، اشاره شده است.

وبگاه‌ها

وبگاه‌ها توسط سازمان‌های دارای تمرکز و نقش فعال در مدیریت حفاظت و نگهداری و موضوعات مرتبط (برای مثال: انجمن‌های تخصصی بین‌المللی، کتابخانه‌های ملی، تعاونی‌های منطقه‌ای، شرکت‌های تجاری، کتابخانه‌ها و آرشیوهای خاص) منتشر و پشتیبانی می‌شوند. وبگاه‌ها مشتمل بر طیف گسترده‌ای از مطالب با زمینه‌های عمومی با تمرکز خاص هستند. در هر صورت، آن‌ها قادر به فراهم‌آوری اطلاعات بسیار سودمندی از طریق محتویات خود و یا پیوندها و اطلاعات تماس ارائه‌شده، هستند. این وبگاه‌ها غالباً مشتمل بر ارجاعاتی به منابع پر اهمیت قبلی و همچنین موارد معاصر هستند. همچنین به‌طور فزاینده‌ای، منابع غنی از نظر دیداری را برای تکمیل محتوای متنی خود ارائه کرده و در برخی از موارد، نمونه‌های عملی و مطالعات موردی از مسائل خاص را مطرح می‌کنند. به‌طوری‌که به‌صورت منظم به‌روزرسانی شده، بخش‌های اخبار را ارائه کرده و برای اهداف به‌روزرسانی مجدداً مورد می‌شوند. برخی از وبگاه‌ها مشتمل بر فهرست‌های پستی یا مباحثه بوده و استفاده از این فهرست‌ها جزو روش‌های سودمند برای جستجوی اطلاعات دارای ماهیت خاص و نظریات در کاربردهای عملی و غیره هستند. ارائه جزئیات جامع از دامنهٔ پوشش هر وبگاه امکان‌پذیر نیست؛ البته، اطلاعات تشریحی برای ایجاد فضای خاص آن در نظر گرفته شده و برخی نیز مشتمل بر مثال‌هایی هستند. انتشارات وبگاه‌های میزبان نیز در این فصل گنجانده شده‌اند.

1. Library and
Information Science
Abstracts

وبگاه‌های عمومی / بین‌المللی حفاظت و نگهداری برخط (CoOL)^۱

<http://palimpsest.stanford.edu/>

جامع‌ترین وبگاه با دامنه پوشش حفاظت و نگهداری برای کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها است (علی‌رغم آنچه از عنوان برداشت می‌شود فقط به حفاظت و نگهداری دلالت نمی‌کند). این وبگاه توسط بخش حفاظت و نگهداری کتابخانه‌های دانشگاه استنفورد ایجاد شده است و اگرچه محتوا یا پیوندهای آن شامل اطلاعات گسترده و در سطح جهانی است، بیشتر بر منابع امریکای شمالی تأکید دارد. کلیه اسناد CoOL قابل جستجو بوده و وبگاه طبقه‌بندی سودمندی را بر اساس عناوین ارائه می‌کند؛ برای مثال می‌توان به مواردی همچون، منابع صوتی، برنامه مقابله و واکنش در برابر سوانح، رسانه‌های الکترونیکی، محیط، مدیریت آفات، نتایج پژوهش و ... اشاره کرد. این مباحث نیز به‌منظور سهولت بازیابی و مرور به بخش‌های مناسبی تقسیم شده‌اند. همچنین این وبگاه، کتابشناسی‌ها، راهنماهای منابع، لغت‌نامه‌ها و واژه‌نامه‌ها را گروه‌بندی کرده و پیوندهایی از وبگاه‌ها و آرشیوهای فهرست‌پستی^۲ سایر سازمان‌ها را فراهم می‌آورد.

کمیسیون اروپایی حفاظت و دستیابی (ECPA)^۳

<http://www.knaw.nl/ecpa/>

کمیسیون اروپایی حفاظت و دستیابی (ECPA)، در سال ۱۹۹۴ تأسیس شده و به‌عنوان نقطه کانونی بحث و گفتگو و همکاری در خصوص حفاظت و نگهداری و دسترسی به سازمان‌های میراث فرهنگی سراسر اروپا عمل می‌کند. این کمیسیون در آکادمی سلطنتی علوم و هنر هلند قرار دارد. هدف این وبگاه ایجاد یک دروازه اطلاعاتی حفاظت از میراث مستند در اروپا بوده و شامل اطلاعات عمومی و سودمند در خصوص اخبار و منابع، انتشارات، نکاتی در مورد آموزش، پیوندهایی به سایر وبگاه‌ها (در سراسر جهان)، فهرست مباحثه و فهرست مرکز امنیت اطلاعات الکترونیکی (EPIC list)، است. همچنین این وبگاه منابع پر اهمیت دیگری همچون نقشه حفاظت و نگهداری اروپایی را که مشتمل بر اطلاعاتی در خصوص فعالیت‌های حفاظتی و اطلاعات تماس بیش از چهل کشور اروپایی می‌باشد را فراهم می‌آورد. از موارد دیگر می‌توان به نمایشگاه مجازی نابسامانی‌های مربوط به گرد و غبار، آب‌گرفتگی، کپک‌ها، قارچ‌ها، کرم کتاب و سایر آفات اشاره کرد که آثار مخرب آن‌ها را نشان می‌دهد.

1. Conservation Online
2. Mailing list
3. European Commission on Preservation and Access

برنامه حافظه جهانی یونسکو^۱

http://portal.unesco.org/ci/ev.php?URL_ID=1538&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201&reload=1037357654

حافظه جهانی یونسکو، حافظ میراث مستند بوده و به منظور دستیابی به طیف وسیعی از اطلاعات حفاظت و نگهداری در سراسر جهان، وبگاه خود را ارائه می‌کند. این وبگاه که به زبان‌های انگلیسی و فرانسه در دسترس است، اطلاعاتی را در خصوص اخبار و رویدادها، پیوست‌ها و انتشارات، ارائه می‌کند. یک بروشور با عنوان، نگهداری بهینه میراث مستند بشری^۲، جزئیاتی را در خصوص برنامه، اهداف، پروژه‌ها و فعالیت‌های آن فراهم می‌کند.^۳

(www.unesco.org/webword/mdm/leaflet_en.pdf3)

سند دیگری با عنوان زیر توسط IFLA-PAC تهیه شده و از سوی یونسکو مورد تصدیق قرار گرفته است. این سند مشتمل بر پیشنهادهایی در خصوص حفاظت و نگهداری از رسانه‌های مختلف (برای مثال: مواد مغناطیسی، عکس‌ها و رسانه‌های دیداری)، اطلاعات موضوعی خاص، کتابشناسی منابع چاپ‌شده در خصوص برنامه‌ریزی مقابله با سوانح، فهرست راهنمای وبگاه‌هایی با پوشش موضوعی عوامل مخرب، اسناد آسیب‌دیده، مدیریت ریسک و مشخصات تماس با سازمان‌های مرجع برای مشاوره، است.

- Boston, G. (ed.) (2000), Safeguarding the documentary heritage: a guide to standards, recommended practices and references literature related to the preservation of documents of all kinds. (<http://webworld.unesco.org/safeguarding/en/>)

اتحادیه بین‌المللی انجمن‌ها و مؤسسه‌های کتابداری (IFLA)^۴

هسته ایفلا در زمینه حفاظت و نگهداری (PAC)^۵

<http://www.ifla.org/VI/4/pac.htm>

هسته ایفلا در زمینه حفاظت و نگهداری در سال ۱۹۸۴، به منظور تمرکز تلاش‌های صورت‌پذیرفته در خصوص حفاظت و آغاز همکاری جهانی برای حفظ و نگهداری منابع کتابخانه‌ای تأسیس شد. نقطه کانونی PAC توسط کتابخانه ملی فرانسه میزبانی شده و شش مرکز منطقه‌ای دیگر نیز وجود دارند که این مراکز عبارتند از: واشنگتن (کتابخانه کنگره)، کاراکاس (کتابخانه ملی ونزوئلا)، توکیو (کتابخانه مجلس ملی ژاپن)، کانبرا (کتابخانه ملی استرالیا) و مسکو (کتابخانه ادبیات خارجی). این وبگاه جزئیاتی را در خصوص پروژه‌ها، انتشارات (برای مثال، به منبع زیر مراجعه کنید)، برنامه‌ها، گزارش‌های سالانه، نشانی‌ها و

1. UNESCO Memory of the World Programme
2. Safeguarding the documentary heritage of humanity

۳. آدمونسان، ری (۱۳۸۷). حافظه جهانی؛ رهنودهایی برای حفاظت از میراث مستند. تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

- (Memory of the World: General guidelines to safeguard documentary heritage)
4. International Federation of library Associations and Institutions
5. IFLA Core Programme for Preservation and Conservation

مشخصات تماس، فراهم می‌آورد.

-Mannin, R.W. and Kremp, V. (2000), A reader in preservation and conservation, IFLA Publications Series 91, K.G. Saur, Munich.

بخش حفاظت و نگهداری ایفلا^۱

www.ifla.org/VII/s19/sconsv.htm

این بخش یک انجمن بین‌المللی برای بحث، اشاعه و توسعه مسائل مربوط به نظریه‌ها، خط‌مشی‌ها و اقدامات برای حفاظت از دانش ثبت‌شده فراهم آورده و دارای ارتباط تنگاتنگی با هسته ایفلا است. در این وبگاه اطلاعیه‌ها، خبرنامه‌ها و گزارش‌های سالانه، به‌همراه اطلاعات تماس با مسئولان، در دسترس است.

شورای جهانی آرشیو (ICA)^۲

<http://www.ica.org>

ایکا به توسعه و پیشرفت آرشیوها در سراسر جهان اختصاص داده شده است. وبگاه آن دارای اطلاعاتی برای اعضا، محققان و علاقمندان بوده و جزئیات سازمان (برای مثال، شعبه‌ها، بخش‌ها و کمیته‌ها) و انتشارات آن فراهم آورده شده است. بخش‌های مختلف آن طیف وسیعی از آرشیوها و موضوعات مرتبط را پوشش می‌دهد؛ این بخش‌ها شامل آموزش آرشیوی، تجارت و امور آرشیوی، آرشیو کلیساها و فرقه‌های مذهبی، آرشیوهای دانشگاه و مؤسسات تحقیقاتی و غیره است.

مرکز بین‌المللی مطالعه حفاظت و نگهداری و مرمت میراث فرهنگی (ICCROM)^۳

<http://www.iccrom.org/eng/news/iccrom.htm>

1. IFLA Section on Preservation and Conservation
2. International Council on Archives
3. International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property

این سازمان میان‌دولتی، در سال ۱۹۵۹ تأسیس شده، دارای مأموریت جهانی ترویج حفاظت و نگهداری از انواع میراث فرهنگی است. اطلاعات مندرج در این وبگاه، حوزه‌های اصلی فعالیت آن، مشتمل بر: آموزش، اطلاعات (منابع کتابشناسی)، تحقیقات (برای مثال: استانداردها و اصول اخلاقی بین‌المللی برای اقدامات حفاظتی)، همکاری و پشتیبانی (برای مثال: تدریس در خصوص منابع و کارگاه‌های آموزشی) را منعکس می‌کند.

وبگاه‌های ملی

بسیاری از وبگاه‌های انجمن‌های ملی و منطقه‌ای، سازمان‌ها و کتابخانه‌ها حاوی اطلاعات موردعلاقه و استفاده در کشور خود و کشورهای دیگر هستند. از وبگاه‌های مهم و کلیدی می‌توان به وبگاه کشورهای انگلستان، امریکا و استرالیا اشاره کرد که در اینجا به‌عنوان نمونه‌هایی از وبگاه‌های مشابه و متنوع سازمان‌های فراهم‌کننده و تبیین‌کننده اطلاعات ارائه‌شده توسط آن‌ها، آورده شده‌اند. وبگاه‌های مشابه به میزبانی سازمان‌های همگون در سایر کشورها نیز قابل بررسی هستند.

انگلستان

اداره ملی حفاظت و نگهداری، در کتابخانه بریتانیا

www.bl.uk/services/preservation/national.html

اداره ملی حفاظت و نگهداری در سال ۱۹۸۴ با هدف فراهم‌آوری یک محل تمرکز مستقل برای تضمین حفاظت و نگهداری و دسترسی دائمی به منابع آرشیوی و کتابخانه‌ای موجود در انگلستان و ایرلند، تأسیس شد. این اداره از سوی کتابخانه بریتانیا پشتیبانی شده، همچنین دارای حمایت‌های مالی از طرف اداره اسناد عمومی، کتابخانه ملی اسکاتلند، کتابخانه کالج ترینیتی دوبلین^۱، کنسرسیوم کتابخانه‌های پژوهشی اروپا، کتابخانه دانشگاه کمبریج، کتابخانه ملی ولز^۲، کتابخانه اکسفورد بودلیان^۳، کتابخانه ملی ایرلند، اداره اسناد عمومی ایرلند شمالی و کنفرانس دائمی کتابخانه‌های ملی و دانشگاهی، است. این اداره راهبرد ملی حفاظت و نگهداری را هماهنگ کرده و توسعه داده است و خدمات اطلاعاتی و ارجاعی را ارائه می‌دهد. وبگاه این سازمان اطلاعاتی در خصوص فعالیت‌های آن (مشمول بر برنامه راهبردی)، کمیته‌ها و انتشارات (رایگان و غیررایگان؛ فراهم‌آوری مجموعه‌ای از خبرنامه‌های راهنما در خصوص مدیریت حفاظت و نگهداری، ایمنی، گزارش کنفرانس‌ها، مقالات سمینار، منابع ویدیویی و تبلیغاتی) و پیوند به سایر وبگاه‌ها، همچنین بخش تازه‌ها را فراهم می‌آورد.

جامعه آرشیودارها

<http://www.archives.org.uk>

این وبگاه علاوه بر اطلاعات استاندارد، مانند اطلاعات مربوط به جامعه، اعضای آن، هیئت علمی، مناطق، گروه‌ها، آموزش، کنفرانس‌های سالانه، انتشارات، دفتر یادداشت روزانه رویدادها و مشخصات تماس، حاوی جدیدترین اطلاعات مربوط به امکانات پوشش‌دهی نیز هست.

1. Trinity College Library
Dublin
2. The national library of
Wales
3. The Bodleian Library
Oxford

مؤسسه محافظت و نگهداری انگلستان (UKIC)^۱

www.ukic.org.uk/

مؤسسه محافظت و نگهداری انگلستان سازمان نماینده کارشناسان حفاظت و مرمتگران متخصص برای امور شخصی و نهادی در کشور انگلستان است. وبگاه آن جزئیاتی را در خصوص انتشارات و آموزش محافظت و نگهداری فراهم آورده و دارای بخش تخصصی برای پرداختن به موضوعاتی از قبیل نقاشی و منسوجات است. این مؤسسه یک خبرنامه با عنوان *Conservation News*، تقویم رویدادها با نام *Grapevine* و مجله سالانه مقالات داوری شده با عنوان *Conservator* را منتشر می‌کند.

انجمن موزه‌ها (MA)^۲

www.museumsassociation.org

انجمن موزه‌ها بزرگترین انجمن نماینده موزه‌ها و نمایشگاه‌ها در بریتانیای کبیر است. وبگاه آن اطلاعاتی را در خصوص طیف گسترده‌ای از رویدادها از قبیل کنفرانس‌ها، سمینارها، آموزش و سایر موضوعات همچون سیاست در حال رشد، توسعه تخصصی، سرمایه و پشتیبانی و انتشارات، ارائه می‌کند. در مجموع این وبگاه یک منبع سودمند در به‌روزرسانی اطلاعات مربوط به توسعه محافظت و نگهداری در موزه‌ها است.

خدمات حفاظت و نگهداری کتابخانه دانشگاه اکسفورد

<http://www.bodley.ox.ac.uk/dept/preservation/>

کتابخانه بودلیان^۳ به‌تازگی مجموعه‌ای از صفحات وب را با مضمون راهنمای اقدامات مناسب در خصوص رسیدگی به منابع کتابخانه‌ای، برای استفاده کارکنان و مطالعه‌کنندگان منتشر کرده است. این مجموعه با مطالب تصویری رنگی، یک مقدمه جذاب ده دقیقه‌ای را با هدف کاهش آسیب‌های منابع کتابخانه‌ای ارائه می‌کند.

ایالات متحده امریکا

کتابخانه کنگره، اداره حفاظت و نگهداری

1. United Kingdom Institute for Conservation
2. Museums Association
3. Bodleian library

<http://IcWeb.loc.gov/preserv/>

اداره حفاظت و نگهداری مجموعه‌ای از بروشورها با مضامین تخریب، حفاظت و نگهداری از کاغذ، حقایقی در خصوص حفاظت از آثار مکتوب، اسیدزدایی حجمی در کتابخانه کنگره و مراقبت از گنجینه‌های خانوادگی را ارائه می‌کند. مراقبت از مجموعه‌های کتابخانه کنگره

شامل بخش‌هایی از قبیل: صحافی و مراقبت از مجموعه‌ها، تغییر قالب حفاظت‌شده، عکس‌ها و فیلم‌ها، آمادگی و حفاظت اضطراری است.

شورای منابع اطلاعاتی کتابخانه‌ای (CLIR)^۱

<http://www.clir.org>

فعالیت‌ها و پروژه‌های CLIR با هدف تضمین دسترسی دانشمندان، دانش‌آموزان، عموم مردم و نسل آتی به منابع اطلاعاتی موردنیاز آن‌ها طرح‌ریزی شده است و از سوی مؤسسات و شرکت‌های سرمایه‌گذاری بزرگ پشتیبانی می‌شود. این شورا، انجمنی را برای بحث و گفتگو و تحولات آن ارائه می‌دهد و متعهد به انجام انواع فعالیت‌ها و پروژه‌های مربوط به حوزه حفاظت و کتابخانه‌های رقمی بوده و دارای انواع انتشارات شامل گزارش‌هایی همچون موارد زیر است:

- Smith, A. (1999), *The future of the past: Preservation in American research libraries*, pub 82, Commission on library and information Resources, Washington, DC.
- Council on Library and Information Resources Task Force on the Artifact in Library Collections (2001), *The evidence in hand: the report of the Task Force on the Artifact in Library Collections*, pub 103, CLIR, Washington, DC.

برای اطلاعات بیشتر به وبگاه زیر مراجعه کنید:

www.clir.org/pubs/reports/pub103/contents.html

آن کنی^۲، مدیر برنامه‌ها، با همکاری سایر انجمن‌ها در حال اجرای پروژه‌ای در خصوص بررسی وضعیت برنامه‌های حفاظتی در کالج آمریکایی و کتابخانه‌های پژوهشی است.

مرکز حفاظت اسناد شمال شرقی (NEDCC)^۳

<http://www.nedcc.org>

به ادعای این وبگاه، NEDCC در سال ۱۹۷۳ تأسیس شده و بزرگترین مرکز غیرانتفاعی منطقه‌ای حفاظت و نگهداری در ایالات متحده است. این مؤسسه مجموعه‌ای از اطلاعات در خصوص انتشارات و خدمات، مشتمل بر: کنفرانس‌ها، کارگاه‌های آموزشی، برنامه‌های تبادل بین‌المللی، اطلاعاتی در خصوص بودجه، تهیه‌کنندگان و خدمات و امداد رسانی به‌هنگام سوانح ارائه می‌دهد؛ همچنین امکان دسترسی به یک دوره آموزشی با طراحی و ارائه سنجیده و مناسب در خصوص حفاظت و نگهداری از کاغذ، با عنوان Preservation101 را فراهم می‌کند. برای مثال، درس ۶ در رابطه با آمادگی اضطراری بوده و جزئیات راهکارها و تدابیر برای تدوین یک برنامه مقابله با سوانح را به تفکیک منابع چاپی و برخط، ارائه می‌دهد.

1. Council on library and Information Resources
2. Anne Kenney
3. Northeast Document Conservation Center

اتحادیه منطقه‌ای حفاظت و نگهداری (RAP)^۱

www.rap-arcc.org/

این اتحادیه دارای ۱۴ سازمان عضو در ایالات متحده امریکا بوده و مأموریت آن ارائه اطلاعات جامع حفاظت و نگهداری به نهادهای فرهنگی و عموم مردم، در سرتاسر امریکا، است. این مؤسسه در سال ۱۹۷۷ با عنوان پروژه آزمایشی کمیسیون حفاظتی و دسترسی سرمایه‌گذاری شروع شده و در سال‌های آتی شرکت‌کنندگان آن مصمم به تداوم RAP و گسترش اعضای آن تا سطح انجمن‌های مراکز حفاظت و نگهداری منطقه‌ای شدند. وبگاه آن اطلاعاتی را در خصوص RAP و اعضای آن، آموزش و توسعه، خدمات محافظت و نگهداری، انتشارات و پیوندهایی به سایر وبگاه‌های مرتبط، فراهم می‌آورد. این وبگاه همچنین یک کتابشناسی را در خصوص کنترل محیطی، بهداشت و ایمنی، بسته‌بندی، حمل و ایمنی، فراهم می‌سازد.

گروه کتابخانه‌های پژوهشی (RLG)^۲

<http://www.rlg.org/toc.html>

گروه کتابخانه‌های پژوهشی یک شرکت غیرانتفاعی با عضویت بیش از ۱۶۰ دانشگاه، کتابخانه ملی، آرشیو، جوامع تاریخی و نهادهای دیگر بوده و دارای مجموعه‌های قابل توجه برای تحقیق و یادگیری است. این گروه بر همکاری در اقدامات لازم، به منظور تحقق اهداف مشترک اعضا، تمرکز کرده است. RLG منابع اطلاعاتی را برای اعضا و افراد غیر عضو سراسر جهان توسعه می‌دهد. از مطالب اختصاصی در زمینه حفاظت و نگهداری می‌توان به صفحات RLG و حفاظت و نگهداری، به ویژه حفاظت طولانی مدت منابع سنتی، (www.rlg.org/preserve/index.html) و حفاظت طولانی مدت منابع رقمی (www.rlg.org/longterm)، اشاره کرد. جزئیات سیاست‌ها، طرح‌ها، خدمات و انتشارات (مشمول بر گزارش‌ها و اخبار رقمی RLG) از طریق وبگاه در دسترس قرار می‌گیرد.

خدمات حفاظت و نگهداری شبکه کتابخانه‌ای جنوب شرقی^۳

<http://www.solinet.net>

1. Regional Alliance for preservation
2. Research Libraries Group
3. Southeastern Library Network

شبکه کتابخانه‌ای جنوب شرقی یک شرکت غیرانتفاعی کتابخانه‌ای برای به اشتراک گذاری منابع، به منظور توسعه آموزشی، فرهنگی و اقتصادی جنوب شرقی ایالات متحده امریکا است. این مؤسسه در سال ۱۹۷۳ تأسیس شده و در حال حاضر دارای عضویت بیش از ۲۱۰۰ کتابخانه مختلف است. صفحات خدمات حفاظت و نگهداری وبگاه آن، اطلاعاتی

را در خصوص موضوعاتی از قبیل خدمات مشاوره، کارگاه‌های آموزشی، خدمات مواجهه با سوانح، خدمات ریزفیلم، انتشارات و منابع اینترنتی فراهم می‌سازد. صفحه «تازه‌ها» موجب به‌روزرسانی اطلاعات مراجعه‌کنندگان در خصوص انتشارات و رویدادها می‌شود.

مؤسسه محافظت و نگهداری گتی^۱

<http://www.getty.edu/conservation/institute/>

وبگاه مؤسسه محافظت و نگهداری گتی دارای عملکرد بین‌المللی در جهت بهبود حفاظت و نگهداری، تشویق به حفاظت و درک درست از هنرهای تجسمی در تمامی ابعاد اشیاء، مجموعه‌ها، معماری و وبگاه‌های آن‌ها است.

این مؤسسه از طریق پژوهش‌های علمی، آموزش، پروژه‌های مرتبط و انتشار نتایج کار خود و دیگران در آن زمینه، به جامعه حفاظت و نگهداری خدمت‌رسانی می‌کند. این مؤسسه مجموعه‌ای از منابع را منتشر کرده و کمک‌های مالی را برای بهبود حفاظت و نگهداری ارائه می‌دهد.

استرالیا

کتابخانه ملی استرالیا

<http://www.nla.gov.au/preserv/>

وبگاه کتابخانه ملی استرالیا طیف وسیعی از اطلاعات مفید را در صفحات مربوط به فعالیت‌های حفاظت و نگهداری آن ارائه می‌کند. برای مثال، خط‌مشی حفاظتی، برنامه مقابله با سوانح برای مجموعه‌ها، خط‌مشی حفاظتی در تهیه ریزفیلم‌ها و یک طرح ارزیابی نیازهای حفاظتی با عنوان اطلاعات در خصوص آرشیو PANDORA^۲ (حفاظت و دسترسی به منابع مستند شبکه‌ای استرالیا) در دسترس است. کتابخانه ملی PADI^۳ (حفاظت دسترسی به اطلاعات رقمی) را نیز میزبانی می‌کند. صفحات دیگر شامل مقالات کارکنان و اطلاعاتی در مورد کمک‌های مالی جامعه میراث فرهنگی است.

1. The Getty Conservation Institute
2. Preservation and Accessing Networked Documentary Recourses of Australia
3. Preserving Access to Digital Information
4. Australian Museums And Galleries Online

موزه‌ها و نمایشگاه‌های برخط استرالیا (AMOL)^۴

http://amol.org.au/about_amol/about_amol.asp

یک وبگاه جامع اینترنتی به‌منظور ایجاد دسترسی مخاطبان جهانی به اطلاعات مجموعه‌های موزه‌ها و نمایشگاه‌ها بوده، همچنین به‌عنوان یک دروازه اطلاعاتی برای افراد شاغل در موزه‌ها و نمایشگاه‌های استرالیا است. یک مجموعه از کتب راهنما، با عنوان *recollections: caring*

for collections across Australia توسط شورای مجموعه‌های موروثی برای استفاده عموم تدوین شده و به صورت برخط در دسترس می‌باشد (<http://amol.org.au/collections/>). این مجموعه چگونگی به کارگیری روش‌های حفاظت پیشگیرانه برای مجموعه‌ها و اشیاء فرهنگی را تشریح می‌کند. به منظور دسترسی به وبگاه‌هایی که به صورت اختصاصی در ارتباط با منابع رقمی هستند، به بخش منابع رقمی مراجعه کنید.

فهرست‌های مباحثه^۱

استفاده از فهرست‌های مباحثه روش مناسبی برای پایش توسعه و کمک به بحث در خصوص موضوعات مرتبط بوده و همچنین برای جستجوی اطلاعات، توصیه یا نظرات دیگران سودمند است. برای بررسی جزئیات فهرست‌های مباحثه، به وبگاه‌های بالا مراجعه کنید. (برای مثال: فهرست مباحثه وبگاه CoOL و چگونگی مشارکت در آن، <http://palimpsest.staford.edu/byform/mailling-lists/cdl>). آن‌ها معمولاً جزئیات فهرست‌های دیگر را نیز فراهم می‌سازند. در انگلستان، جزئیات برخی از فهرست‌ها در خدمات فهرست پستی ملی و دانشگاهی JISC (کمیته سامانه‌های مشترک اطلاع‌رسانی) قابل بررسی است (www.jiscmail.ac.uk).

سه مورد از فهرست‌های سودمند عبارتند از:

Conservation-nccr@jiscmail.ac.uk

که یک فهرست چند رشته‌ای برای مباحثه در خصوص توسعه تمام جنبه‌های حفاظت از میراث منقول است.

Lis-Libhist@jiscmail.ac.uk

اطلاعات تخصصی در خصوص تاریخچه کتاب و کتابخانه ارائه می‌کند.

Digital-preservation@jiscmail.ac.uk

اطلاعات و اعلاناتی را در خصوص حفاظت و نگهداری از منابع رقمی فراهم می‌سازد.

مراقبت از مجموعه‌ها - ذخیره‌سازی و محیط، نمایشگاه‌ها و امانات

در پنج سال اخیر، در کشور انگلستان، به صورت قابل ملاحظه‌ای به مراقبت از مجموعه‌ها پرداخته شده است. کتابخانه‌ها و آرشیوها به طور فزاینده‌ای به سمت موزه‌ها و الگوی فعالیت‌های آن‌ها گرایش پیدا کرده‌اند و به دنبال همکاری با یکدیگر، به اشتراک‌گذاری اقدامات و تخصص در موقعیت مناسب هستند. استاندارد بریتانیایی سال ۱۹۸۹ برای ذخیره‌سازی و نمایش اسناد

1. Discussion lists

آرشیوی، مورد مرور و جایگزینی با نسخه جدید سال ۲۰۰۰ قرار گرفت.

- British standards Institute, 2000, Recommendations for the storage and exhibition of archival documents (BS 5454).

نسخه قدیمی تر نیز در جنبه‌های مختلف حفاظت از مجموعه‌ها مفید است. برای مثال، به موارد زیر مراجعه کنید:

- Baynes-Cope, A.D (1989), Caring for books and documents, 2nd edn, British Library, London.
- Hickin, N. (1992), Bookworms: the insect pests of books, rev. edn by Edwards, R., Richard Joseph Publishers, Farnham, surrey.
- National Preservation Office (1989), Handling printed books, National Preservation Office, London (Videocassette).
- Petherbridge, G. (ed.) (1987), Conservation of library and archive materials and the graphic arts, Society of Archivists, Institute of paper Conservation, Butterworth, London.

تحقیقات، منجر به تهیه دستورالعمل‌هایی برای دست‌اندرکاران شده است، از جمله:

- Bell, N. and Lindsay, H. (2000), Benchmarks in collections care for UK Libraries, Library and Information Commission Research Report 55, Library Information Commission, London.

امور مربوط به کتابخانه‌های انگلستان تا تجربه در موزه‌ها نیز توسعه یافته است. برای مثال:

- Keene, S. (1996), Managing conservation in museums, Butterworth - Heinemann, Oxford.
- Winsor, P. (1998), Levels of collection care. A self-assessment checklist for UK museums, Museums and Galleries Commission, London.
- Museums and Galleries Commission (1998), Ours for keeps? A resource pack for raising awareness of conservation and collection care, Museums and Galleries Commission, London.

اداره حفاظت و نگهداری انگلستان مجموعه‌ای از جزوات پوشش‌دهنده این موضوع را ایجاد کرده است. به موارد زیر مراجعه کنید:

- Good handling principles and practice for library and archive materials (2000), NPO preservation Guidance Preservation Management Series, National Preservation Office, London.
- Guidance for exhibiting archive and library materials (2000), NPO preservation Guidance Preservation Management Series, National Preservation Office, London.

دیگر منابع سودمندی که علائق بین‌المللی مستمر در جنبه‌های مختلف موضوع را نشان می‌دهد، عبارتند از:

- Adcock, E. (comp. and ed.) with the assistance of Varlamoff, M.T. and Kremp, V. (1998), IFLA principles for the care and handling of library and archival materials, International Preservation Issues Number One, International Federation of Library Associations, Paris.¹

و وبگاه موزه‌ها و نمایشگاه‌های برخط استرالیا (AMOL)، با نشانی اینترنتی زیر:

<http://amol.org.au/craft/conservation/re-collections.asp>

recollections: caring for collections across Australia، توسط شورای مجموعه‌های موروثی، با هدف ارائه مجموعه‌ای از کتب راهنما با موضوعاتی مشتمل بر حفاظت و نگهداری، برنامه‌ریزی ارزیابی، برنامه‌ریزی مقابله با سوانح، ارزیابی اهمیت اشیاء و مجموعه‌های میراث فرهنگی، ایجاد شده است.

- Corr, S. (2000), Care for collections. A manual of preventive conservation, Heritage council of Ireland series, Heritage council of Ireland, Kilkenny, Ireland.
- Giovannini, A. (2000), Architecture and preservation: fighting the same battle, International Preservation News, 22-23, pp.15-18.
- Kingsley, H., Pinniger, D., Xavier-Rowe, A. and Winsor, P. (eds) (2001), Integrated pest management for collections: proceedings of 2001: a pest odyssey, pre-prints of the conference 2001: A pest Odyssey held 2-3 October 2001 [London], English

۱. به ترجمه این کتاب تحت عنوان:
اصول ایفلا برای حفاظت و نگهداری
از مواد کتابخانه‌ای، ترجمه حبیب‌الله
عظیمی (۱۳۹۰) تهران: کتابدار: سازمان
اسناد و کتابخانه ملی ایران، مراجعه
کنید.

Heritage, London.

- Ling, T. (1998), Solid, safe, secure. Building archives repositories in Australia, Canberra, National Archives of Australia.

منابع دیداری و شنیداری

در سال‌های اخیر، راهنماهایی با دسترسی گسترده، برای افراد جویای همبازی در خصوص مقابله با مشکلات حفاظت و نگهداری از منابع دیداری و شنیداری مشاهده می‌شود، برای مثال:

- Harrison, H.P. (ed. And comp.) (1997), Audiovisual archives: a practical reader, edited and compiled for the General Information programme and UNSIST, (CII-97/WS/4), UNESCO, Paris. (www.unesco.org/Webworld/audiovis/reader/contents.htm)
- Farley, J. (1999), An introduction to new media, Introduction to Archival Materials Series, The public record Office, Kew, Surrey.
- Dale, R. et al. (1998), Audio preservation: a selective annotated bibliography and brief summary of current practices, American Library Association for Library collections and Technical Services, Preservation and Reformatting Section Photographic and Recording Media Committee, Audio Preservation Task Force, Chicago. (www.ala.org/alcts/publications/audiopres.pdf)
- Gibbs, J.R. (2001), Audio preservation and restoration including some links to film and video tape preservation, Music Library, University of Washington. (www.lib.washington.edu/Music/preservation.html).

به نظر می‌رسد منابع عکس، به میزان بیشتری مورد توجه قرار گرفته‌اند. برای مثال به موارد زیر مراجعه کنید:

- Wilson, D. (1997), The care and storage of photographs. Recommendations for good practice, NAPLIB, London.
- Ball, S., Clark, S. and Winsor, P. (1998), The care of photographic materials and related media: guidelines on the care, handling and storage and display of photography, film, magnetic and digital media, Museums and galleries Commission, London.

- Clark, S. (1999), Preservation of photographic material, NPO Preservation Guidance preservation in Practice Series, National Preservation Office, London.
- Klijn, E. and Lusenet, Y. de (eds) (2000), In the picture: preservation and digitization of European photographic collections, ECPA Report 11, European Commission on preservation and Access, Amsterdam.

و وبگاه کتابخانه کنگره که در زیر ذکر شده است.

یک پروژه سرمایه‌گذاری شده توسط اتحادیه اروپا، با عنوان SEPIA¹ و با تمرکز بر حفاظت و نگهداری از منابع عکسی، در سال ۱۹۹۹ شروع به کار کرد. این پروژه با تغییراتی به SEPIAII توسعه یافت (برای جزئیات بیشتر در خصوص SEPIA به وبگاه www.knaw.nl/ecpa/sepia/home.html مراجعه کنید).

هم‌اکنون یک فعالیت در حال توسعه در ارتباط با تصاویر متحرک موروثی وجود دارد. CoOL² منابع مختلفی را با سر فصل حفاظت و نگهداری از فیلم و تصاویر متحرک فهرست کرده (<http://palimpsest.stanford.edu/bytopic/motion-pictures>) که شامل بنیاد ملی حفاظت و نگهداری از فیلم (در ایالات متحده آمریکا) (www.film-foundation.org/organizations/nfpf.cfm) و برد ملی حفاظت و نگهداری از فیلم در کتابخانه کنگره (<http://lcweb.loc.gov/film>) و (www.loc.gov/preserv)، می‌باشد. در کشور انگلستان، آرشیو ملی فیلم و تلویزیون / مؤسسه فیلم بریتانیا، فیلم‌ها و برنامه‌های تلویزیونی را جمع‌آوری، حفاظت و بازیافت کرده و به اشتراک گذاشته است که به شکل‌گیری و ثبت اوقات و شیوه زندگی بریتانیایی‌ها از زمان ابداع صنعت سینما، در اواخر قرن نوزدهم، کمک کرده است (www.bfi.org.uk/collections/preservation). منبع زیر شامل راهنمایی‌هایی برای شناسایی فیلم سینمایی و حفاظت از فیلم‌نیرت است:

- Alban, J. (1999), Film and sound archive sourcebook, Society of Archivists, London.

جانشینی و جایگزینی

پیشرفت‌های فناوری و رقمی‌سازی مجموعه‌های ویژه، موجب ارائه دسترسی فزاینده به برخی از عناوین و مجموعه‌ها، از طریق جانشین‌های الکترونیکی، می‌شود. در کشور انگلستان اداره ملی حفاظت و نگهداری، با بودجه مالی از سوی کمیسیون کتابخانه و اطلاعات، پژوهش توسعه راهبرد ملی برای جایگزینی را پشتیبانی می‌کند. به منبع زیر مراجعه کنید:

- Edwards, A., Matthews, G. and Nankivell, C. (2000), Developing a national strategy for preservation surrogates, Library and Information Research Report 54, Library

1. Safeguarding European Photographic Images for Access
2. Conservation Online

and Information Commission, London.

از یافته‌های این پروژه می‌توان به تهیه ریزفیلم با شیوهٔ منطبق با استانداردهای آرشیوی، به‌عنوان مناسب‌ترین روش برای حفاظت و نگهداری طولانی‌مدت منابع اشاره کرد. در زمان تدوین این مجموعه، امکان حفاظت و نگهداری طولانی‌مدت از نسخه‌های رقمی، به‌علت فناوری‌های در حال توسعه و فقدان استانداردها، تأیید نشده بود. در حال حاضر، بسیاری از پروژه‌های رقمی‌سازی در مسیر توسعه بوده و برخی از ملاحظات در خصوص مزایا و معایب ریزفیلم‌سازی از نسخه رقمی و یا اصلی، صورت پذیرفته است. برای مثال به منبع زیر مراجعه کنید:

- Kenney, A. and Chapman, S. (1999), Digital imaging and preservation microfilm: the future of the hybrid approach to the preservation of brittle books, Commission on Library and Information Resources, Washington, DC.

مجله (فصلنامه) زیر شامل مقالاتی با مضمون گزارش پیشرفت‌ها و توسعه‌های صورت‌پذیرفته، است:

- Microform and imaging review, Munich: K.G.Saur, 1972-

از راهنماهای سودمند در خصوص ریزفیلم‌سازی می‌توان به منابع زیر اشاره کرد:

- Fox, L. (ed.) (1996), Preservation microfilming: a guide for libraries and archivists, 2nd edn, American Library Association, Chicago and London.
- Guide to preservation microfilming (2000), National preservation Office, London.
- Guidelines for preservation microfilming in Australia and New Zealand (1998), National Library of Australia, Canberra.
- Photocopying of library and archive materials (2000), NPO Preservation Guidance Preservation Management Series, National Preservation Office, London.

مؤسسه ثبت اروپایی نسخه‌های اصلی ریزفیلم (EROMM)، یک پایگاه داده بین‌المللی به میزبانی ایالت گوتینگن و کتابخانه دانشگاهی آلمان، اطلاعاتی را در خصوص کلیه آثار آثاری که مورد قالب‌بندی مجدد قرار گرفته و یا برای این امر در نظر گرفته شده اند، فراهم می‌آورد (<http://e250-039.gbv.de/eromm>). این وبگاه همچنین شامل اطلاعاتی در خصوص استانداردهای جایگزینی، با پیوندهایی به سایر وبگاه‌ها و جزئیات انتشارات سودمند است.

در کشور انگلستان، طرح ابتکاری موفق NEWSPLAN (یا تهیه ریزفیلم از روزنامه‌های محلی باهماهنگی ملی)، ادامه دارد (به وبگاه www.bl.uk/collections/nplan.html و پروژه NEWSPLAN2000 در www.newsplan2000.org که شامل خطوط راهنما برای شرکت‌کنندگان این پروژه است، مراجعه کنید). منبع دیگری که ممکن است برای بررسی اخبار در این زمینه مورد استفاده قرار گیرد، عبارت است از:

- Newspaper Library News, British Library News paper Library, 1980- (semi annually).

منبع زیر نقش جانشینی و جایگزینی در شرایط فعلی توسعه مجموعه‌ها، از جمله تأثیر طرح‌های رقمی‌سازی را مورد بررسی قرار می‌دهد:

- Edwards, A. and Matthews, G. (2000), preservation surrogacy and collection management, Collection Building, 19, pp. 140-50.

منابع رقمی

از اواسط سال ۱۹۹۰، به میزان قابل توجهی به حفاظت و نگهداری از منابع تولیدشده به صورت رقمی و یا منابع رقمی‌زاد^۱ پرداخته شده است. گزارش سمینار نیروی کار در آرشیوکردن اطلاعات رقمی، در خصوص فعالیت‌های مشابه در نقاط دیگر جهان اطلاع‌رسانی کرده است.

- Waters, D. and Garrett. J. (1996), preserving digital information, report of the task force on archiving of digital information commissioned by the commission on preservation and access and research libraries group, commission on preservation and access, Washington, DC. (www.rlg.org/ArchTF/)

یک مطالعه مروری سودمند در خصوص این فعالیت، با تمرکز بر کشور انگلستان و پوشش‌دهی طرح‌ها و ابتکارات مهم سایر کشورها در منبع زیر قابل دسترسی است:

- Feeney, E. (ed.), (1999), Digital culture: maximizing the nation's investment. A synthesis of JHSC/NPO studies on the preservation of electronic materials, National preservation office, London.

ایفلا به‌تازگی اقداماتی را در جهت بررسی فعالیت رقمی‌سازی و حفاظت و نگهداری در سرتاسر جهان انجام داده است. به منبع زیر مراجعه کنید:

1. Born-digital

- Gould, s. and Edbon, R. (comps and eds), Under the direction of M-T Varlamoff (1999), international federation of library associations and institutions core programmes for preservation and conservation (PAC) and universal availability of publication (UAP) and UNESCO memory of the World Programme, IFLA/ UNESCO survey on digitization and preservation, International preservation Issues number two, IFLA Office for UAP and International Leading, Boston Spa, West Yorkshire.

یک وبگاه بسیار سودمند برای پیگیری توسعه‌های اخیر جهانی، بخش حفاظت دسترسی به اطلاعات رقمی (PADI) در کتابخانه ملی استرالیا است که دروازه اطلاعاتی برای حفاظت و نگهداری از منابع رقمی می‌باشد. شورای سرمایه‌گذاری آموزش عالی در انگلستان از طریق کمیته مشترک سیستم‌های اطلاعاتی (JISC) (www.jisc.ac.uk) و برنامه کتابخانه‌های الکترونیکی (eLib)، در خصوص توسعه کاربرد منابع رقمی در کتابخانه‌های دانشگاه انگلستان سرمایه‌گذاری کرده‌اند. اقدامات مربوط به حفاظت از طریق اداره ملی حفظ و نگهداری صورت پذیرفته است. برای مثال به منابع زیر مراجعه کنید:

- Beagrie, N. and Greenstein, D. (1998), A strategic framework for creating and preserving digital resources. A JISC/NPO study within the Electronic Libraries (eLib) Programme on the preservation of Electronic Materials, eLib Studies, Library Information Technology Centre, South Bank University, London.
- Lievesley, D. and Jones, S. (1998), Digital preservation needs of universities and research funders. A JISC/NPO study within the Electronic Libraries (eLib) Programme on the Preservation of Electronic Materials, eLib Studies, Library Information Technology Centre, South Bank University, London.

پیرو کارهای پیشین (از قبیل موارد زیر):

- Hendley, T. (1996), The preservation of digital material, British Library Research and Development Department Report 6242, British Library Research and Development Department, London.
- Hendley, T. (1998), Comparison of methods and costs of digital preservation. A consultancy study conducted by Tony Hendley, Technical Director, Cimtech Ltd,

1. Preserving access to digital information

University of Hertfordshire, British Library Research and Innovation Centre Report
106, British Library Research and Innovation Centre, London.

مقالات تشریح‌کنندهٔ مسائل عملی، راهنماها و کتابچه‌های حفاظت رقمی، در سراسر جهان در حال ظهور هستند. برای مثال به موارد زیر مراجعه کنید:

- Hunter, G.S. (2000), Preserving digital information. How-to-do-it manual, How-to-do-it manuals for librarians, no 93, Neal Schuman Publishers Inc., New York.
- International Council on Archives Committee on Electronic Records Report (1997), Guide for managing electronic records from an archival perspective, ICA.
- Jones, M. and Beagrie, N. (2001), preservation management of digital materials, a handbook, The British Library, London.

منبع فوق توسط ائتلاف حفاظت و نگهداری در همکاری با کتابخانه ملی استرالیا و دروازه اطلاعاتی PADI، نگهداری و به‌روزرسانی می‌شود و در نشانی اینترنتی زیر در دسترس است:
www.dpconline.org/graphics/handbook/index.html

- Kenny, A.R. and Rieger, O.Y. (2000) Moving Theory into practice: digital imaging for libraries and archives, Research Libraries Group, Mountain View, CA.
- Lee, S. (2000), Digital imaging: a practical handbook, Neal-Schuman Publishers in association with Library Association Publishing, New York, London.
- Ross, S. (2000) Changing trains at wigan: digital preservation and the future of scholarship, NPO Preservation Guidance Occasional Papers, National Preservation Office, London.
- Rothenberg, J. (1999), Avoiding technological quicksand: finding a viable technical foundation for digital preservation, Commission on Library and Information Resources, Washington, DC.
- Youngs, K. (2001), managing the digitisation of Library, archive and museum materials, NPO Preservation Guidance Preservation Management Series, National Preservation Office, London.

همراه با توسعه پرسرعت فناوری در این زمینه و بودجه‌های جاری با مقیاس بزرگ برای کاربردهای واقعی و در حال رشد آرشیوها و کتابخانه‌ها، اطلاعات جدید، نسخه‌های چاپی و الکترونیکی گسترش می‌یابند. در این راستا مرور منظم وبگاه‌های مناسب نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

وبگاه‌ها

حفاظت دسترسی به اطلاعات رقمی (PADI)^۱، کتابخانه ملی استرالیا

www.nla.gov.au/padi/

PADI یک دروازه اطلاعاتی موضوعی به منابع حفاظت و نگهداری رقمی در سطح جهانی بوده و اخبار و مباحث را از طریق فهرست مباحثه تعدیل یافته ارائه می‌کند (انجمن padiforum-1، به وبگاه زیر مراجعه کنید):

www.nla.gov.au/padi/forum/fordetail

این وبگاه شامل صفحاتی در خصوص رویدادها، خط‌مشی‌ها، راهکارها، راهنماها و پروژه‌ها بوده و جزئیاتی را در خصوص سازمان‌ها و وبگاه‌ها، کتابشناسی‌ها، فهرست‌های مباحثه، مجلات، خبرنامه‌ها و واژه‌نامه‌ها ارائه می‌کند؛ همچنین اطلاعاتی را در خصوص عناوین حفاظت رقمی، از قبیل مدیریت قوانین، مستندسازی داده‌ها و استانداردها، رویکردهای ملی، قالب‌ها و رسانه‌ها پیشنهاد می‌کند.

خدمات اطلاعاتی هنر و علوم انسانی (AHDS)^۲

<http://ahds.ac.uk>

AHDS یک مؤسسه خدمات ملی سرمایه‌گذاری شده توسط کمیته سامانه‌های مشترک اطلاعاتی و برد تحقیقاتی هنر و علوم انسانی بوده و هدف آن کمک به ایجاد و حفاظت مجموعه‌های رقمی در کلیه حوزه‌های هنر و علوم انسانی است. در میان محتویات وبگاه اطلاعات مربوط به فرصت‌های مالی، مدیریت مجموعه‌های رقمی و پیوند به مجموعه‌ها و آرشیوهای رقمی موجود است؛ برای مثال موارد زیر را شامل می‌شود: خدمات اطلاعاتی هنرهای تجسمی (VADS)، فراهم‌آوری، حفاظت و ترویج منابع رقمی برای پژوهش، فراگیری و تدریس؛ این نهاد در مؤسسه سوری دانشکده هنر و طراحی مستقر است. کتابچه راهنمای این مؤسسه برای عملکرد مناسب در خصوص ایجاد منابع رقمی هنرهای تجسمی، توسط J.Rymer و C.Grout، P.Purdy تدوین شده و شامل بخشی در خصوص ذخیره‌سازی و حفاظت و نگهداری است.

http://vads.ahds.ac.uk/guides/creatin_guide/contents.html

1. Preserving Access to Digital Information
2. Arts and Humanities Data Service

ائتلاف حفاظت و نگهداری رقمی

www.dpconline.org/graphics/index.html

ائتلاف حفاظت و نگهداری رقمی در سال ۲۰۰۱ به منظور مقابله با چالش‌های اضطراری ایمنی و حفاظت از منابع رقمی، همچنین برای تقویت اقدامات مشترک در جهت تضمین امنیت حافظه جهانی رقمی و پایگاه دانش در کشور انگلستان و در سطح بین‌المللی، تأسیس شد. اطلاعات تکمیلی و تازه‌ها در خصوص ائتلاف از طریق فهرست پست‌الکترونیکی حفاظت رقمی در دسترس است (برای اطلاع از جزئیات به نشانی زیر مراجعه کنید).

www.jiscmail.ac.uk/lists/digital-preservation.html

شبکه حفاظت و نگهداری و دسترسی به منابع الکترونیکی (ERPANET)

www.erpanet.org

یک پروژه سرمایه‌گذاری شده توسط اتحادیه اروپا بوده و با هدف ایجاد مرکز گردآوری و پخش مجازی اطلاعات و پایگاه دانشی برای بررسی وضعیت فعلی پیشرفت در حوزه حفاظت رقمی، در اواخر سال ۲۰۰۱ آغاز به کار کرد. این ابتکار عمل توسط مؤسسه پیشرفته فناوری و اطلاعات علوم انسانی (HATII)، دانشگاه گلاسکو، به همراه شرکای خود، Bundesarchiv Schweizerisches Rijkssarchiefdienst در هلند و مؤسسه علوم آرشیوی و کتابخانه‌ای، دانشگاه degli studi di urbino در ایتالیا، رهبری شده است.

خدمات رقمی‌سازی آموزش عالی (HEDS)^۱

<http://heds.herts.ac.uk>

HEDS توصیه، مشاوره، خدمات کامل تولید رقمی و توسعه کتابخانه رقمی را در داخل و خارج از بخش آموزش عالی، فراهم می‌سازد.

مؤسسه پیشرفته فناوری و اطلاعات علوم انسانی (HATII)، دانشگاه گلاسکو

www.hatii.arts.gla.ac.uk

مأموریت مؤسسه پیشرفته فناوری و اطلاعات علوم انسانی تشویق فعالانه به استفاده از اطلاعات و فناوری ارتباطات، برای افزایش پژوهش و تدریس در زمینه هنر و علوم انسانی، است. در میان مطالب دیگر، وبگاه آن اطلاعاتی را در زمینه پژوهش و پروژه‌ها، رویدادها، کنفرانس‌ها و مدارس رقمی تابستانی ارائه می‌کند.

1. Higher Education
Digitisation Services

www.dlib.org/

مجله D-Lib توسط مؤسسه ملی ابداعات تحقیقاتی (CNIR)^۱ ایالات متحده آمریکا تولید شده و از سوی بنیاد ملی علوم آمریکا (NSF)^۲ سرمایه آن تأمین می‌شود. این مجله شامل پوشش بین‌المللی مسائل مرتبط با کتابخانه رقمی، مشتمل بر حفاظت و نگهداری و یک منبع سودمند از مقالات و اطلاعاتی در خصوص پیشرفت‌های جاری است.

مدیریت مقابله با سوانح

از اواسط سال ۱۹۹۰ پیشرفت‌های قابل‌توجهی در راهنماهای مرتبط با مدیریت مقابله با سوانح در کتابخانه‌ها و آرشیوها، صورت پذیرفته است. کتابشناسی‌ها و وبگاه‌های بالا جزئیاتی را ارائه کرده و کتابشناسی‌های پراکنده نیز موجب به‌روزرسانی در این خصوص می‌شود، برای مثال به مورد زیر مراجعه کنید:

- Kilzack, D. and Chapman, C. (1999), A Decade of Disaster: a Selected Bibliography of Disaster Literature, Library and Archival Security, 15(1), pp.7-66.

در کشور انگلستان، بررسی عمده‌ای در خصوص اقدامات مدیریت بحران صورت پذیرفته و کتابچه راهنما به همراه گزارش این بررسی انتشار یافت.

- Matthews, G. and Eden, P. (1996), Disaster management in British libraries, Project report for library managers, Library and Information Research Report 109, British Library Research and Development Department, London.

از آن زمان به بعد، فعالیت‌های زیادی در این زمینه با تمرکز روی مسائل خاص از قبیل بیمه، تسهیل دسترسی به اطلاعات و اشتراک تجربیات با استفاده از اینترنت صورت پذیرفته است. برای مثال به منبع زیر مراجعه کنید:

- Graham, R. and Prideaux, A. (2000), Insurance for museums. Guidelines for good Practice, Museums and Galleries Commission, London.

در اینجا به‌عنوان یک مثال سودمند از اقدامات مشترک، می‌توان به گروه مدیریت مقابله با سوانح مربوط به کنسرسیوم M25 کتابخانه‌های آموزش عالی، اشاره کرد (www.m25lib.ac.uk/M25dcp/home_c.htm). وبگاه، طرح برنامه مقابله با سوانح مبتنی بر وب

1. Corporation for
National Research
Initiative
2. National Science
Foundation

و پیوندهایی به سایر وبگاه‌های مفید برای استفاده بیش از ۱۰۰ کتابخانه و آرشیو دانشگاهی در منطقه لندن را فراهم آورده است. همچنین جزئیات برخی از انتشارات مفید و اطلاعات تماس آمده است. روند ظهور راهنماهای مدیریت مقابله با سوانح ادامه دار است، برای مثال به موارد زیر مراجعه کنید:

- Alire, C. (ed.) (2000), *Library disaster planning and recovery handbook*, Neal-Schuman Publishers, New York.
- Kahn, M. (1998), *Disaster response and planning for libraries*, American Library Association, Chicago.
- Flowers, D. and Barrett, A. (2002), *Business Continuity and Disaster Management in the digital Age. A Guide for Libraries, Archives and Information Centers*, London: Facet Publishing.

منبع زیر مبتنی بر تجربه جنبه‌های مختلف مدیریت بحران، از قبیل مدیریت ریسک، تأثیر روانی سوانح و اهمیت برنامه کنترل سوانح در سراسر جهان است.

- Matthews, G. and Feather, J. (eds) (2003), *Disaster management for libraries and archives*, Ashgate, Aldershot.

یکی از جنبه‌های این موضوع که بعد از وقایع اخیر مورد توجه قرار گرفته است، تأثیر جنگ و ناآرامی‌های مدنی در میراث فرهنگی بوده است (به کمیته بین‌المللی بلوشید (ICBS)^۱ مراجعه کنید www.ifla.org/VI/4/admin/protect.htm؛ بلوشید معادل فرهنگی صلیب سرخ است). نماد بلوشید در کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه برای علامت‌گذاری وبگاه‌های فرهنگی به منظور حفاظت از آن‌ها از تهاجمات، به‌هنگام بروز درگیری‌های مسلحانه، تعیین شده است. ICB در سال ۱۹۹۶ راه‌اندازی شده و موزه‌ها، آرشیوها، مکان‌های تاریخی و کتابخانه‌ها را پوشش می‌دهد. مأموریت آن حراست از میراث فرهنگی جهانی با ایجاد هماهنگی برای آمادگی، بازدید و واکنش به‌هنگام وضعیت اضطراری است. کمیته‌های بلوشید در تعدادی از کشورها مشتمل بر بلژیک، ایتالیا و هلند تشکیل یافته است. وبگاه‌های سازمان بلوشید کشورهای انگلستان و ایرلند (UKIRB)، (www.bl.uk/services/preservation/blueshield/content.html) توصیه‌های اساسی در خصوص مقابله با سوانح به‌همراه پیوندهایی به وبگاه و سایر منابع سودمند فراهم می‌سازند. مسائل مرتبط در مجموعه مقالات کنفرانس اخیر در این خصوص نشان داده شده است:

- Sturges, P. and Rosenberg, D. (eds) (1999), *Disaster and after: the practicalities*

of information service in times of war and other catastrophes, proceedings of an international conference sponsored by IGLA (The international Group of the Library Association), 4-6 September 1998, University of Bristol, Taylor Graham, London.

منبع زیر مشتمل بر مرور مناسبی بر رویدادهای قرن اخیر است:

- Valencia, M. (2002), Libraries, nationalism, and armed conflict in the twentieth century, *Libri*, 52 (1), pp. 1-15.

بر اساس تجربه، تعیین اعتبارهای مربوط به زمان حوادث و پس از آن موجبات ارائه کمک به دیگران را فراهم می‌آورد. از مثال‌های بسیار ویژه می‌توان به *Lessons of recovery* (درس‌هایی در مورد بهبود) در دانشگاه ایالت کلرادو، اشاره کرد.

www.colostate.edu/floodrecovery/Deadlink16December2002

در ماه جولای ۱۹۹۷، سیل مهیبی دانشگاه کلرادو را در بر گرفته، کتابخانه مورگان و کتابفروشی دانشگاه به صورت فجیعی تحت تأثیر قرار گرفتند. گردآوردندگان وبگاه به صورت قابل توجهی در مسیر تحقق به اشتراک‌گذاری اطلاعات و افزایش سرعت روند بهبود، حرکت می‌کنند. این وبگاه، حساب‌های شخصی و مشاوره تخصصی ارائه کرده و دارای بخش‌هایی از جمله: درس‌هایی از بررسی علمی یک رویداد، تصاویر پژوهش، نظرات کارکنان و خبرنگارانه دانشکده، انتشار اخبار، راهنمایی‌های یک متخصص بهبود آثار سوانح، واکنش روابط عمومی به بحران، برنامه‌های عملیات اضطراری دانشگاه و گفتگو با متخصصان در خصوص مقابله با سوانح، است.

از دیگر موارد قابل ذکر می‌توان به آغاز ارزیابی تأثیر حوادث ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ و انتشار برداشت‌های شخصی اشاره کرد. برای مثال به منبع زیر مراجعه کنید:

- Heritage preservation (2002), Cataclysm and challenge. Impact of September 11, 2001, on Our Nations Cultural Heritage. A report from Heritage Preservation on behalf of the Heritage Emergency National Task Force, Project Director Ruth Hargreaves, Heritage Preservation: Washington, DC.

که در وبگاه زیر قابل دسترس است:

www.heritagepreservation.org/NEWS/Cataclysm.htm

این منبع گزارشی از بررسی تأثیر حوادث ۱۱ سپتامبر بر منابع فرهنگی و تاریخی پنتاگون و منهن تن بوده و توصیه‌هایی را ارائه می‌دهد.

- American Library Association (2002), Loss and Recovery: Librarians Bearing Witness to September 11, 2001, produced by American Libraries, the magazine of the American Library Association, in corporation with Library Video Network, Chicago: American Library Association. Towson, Maryland.

مورد فوق مشتمل بر مصاحبه با برخی از کتابداران حاضر در داخل و یا نزدیکی مرکز تجارت جهانی به‌هنگام وقوع حملات تروریستی بوده و در این مصاحبه‌ها، کتابداران عوارض و آثار رخ داده بر اطلاعات و خدمات کتابخانه‌ای و چگونگی بازیابی و بهبود را به‌صورت شخصی و حرفه‌ای را بازگو کرده‌اند.

مدیریت مقابله با سوانح جنبه دیگری از مدیریت حفاظت و نگهداری است که کتابخانه‌ها، به‌منظور عملکرد و همکاری مناسب در این خصوص، با آرشیوها، موزه‌ها و دیگر سازمان‌های میراث فرهنگی در ارتباط هستند. در این زمینه به موارد زیر مراجعه کنید:

- Ashley-Smith. (1999), Risk assessment for object conservation, Butterworth-Heinemann, Oxford.
 - Batchelor, K. (1999), Records management: a guide to disaster prevention and recovery, DISCPD0013:1999, British Standard Institution, London.
 - Doig, J. (1997), Disaster recovery for archives, libraries and records management systems in Australia and New Zealand, Topics in Australasian Library and Information Studies Number 12, Centre for Information Studies, Charles Sturt University, Riverina, Wagga, New South Wales.
 - Dorge, V. and Jones, S. (comps) (1999), Building and emergency plan. A guide for museums and other cultural institutions, Getty Conservation Institute, Los Angeles, CA.
 - East Midlands museums Service (2001), The EMMS Emergency Manual for historic building and collections, East Midlands Museums Service, Nottingham.
- (قابل دسترس به‌صورت لوح فشرده محاوره‌ای. برای اطلاعات بیشتر به وبگاه زیر مراجعه کنید: www.emms.org.uk).
- Society of Archivists, Scottish region, Disaster Preparedness Working Group

(1996), Disaster Preparedness: guidelines for archives and libraries, Society of Archivists, London.

ایمنی

به نظر می‌رسد در سال‌های اخیر (در کشور انگلستان)، مطالب اندکی در خصوص ایمنی کتابخانه‌ها منتشر شده باشد. در اینجا ممکن است یافته‌های مربوط به پژوهش مرتبط با سرقت از کتابخانه‌ها جالب‌توجه و شگفت‌انگیز باشد.

- Burrows, J. and Cooper, D. (1992), Theft and loss from UK libraries: a national survey, Police Research Group Crime Preservation Unit Series paper no. 37, Home Office Police Department, London.

اداره ملی حفاظت و نگهداری انگلستان مجموعه‌ای از جزوات در رابطه با مسائل امنیتی را ارائه می‌دهد (www.bl.uk/services/preservation/freeandpaid.html). کمیسیون موزه‌ها و نمایشگاه‌ها نیز به این موضوع پرداخته است:

- Museums and Galleries Commission (1997), Improving museums security, Museums and Galleries Commission, London.

اخیراً به علت عدم پوشش‌دهی مناسب این موضوع در انگلستان، در وبگاه منابع شورای موزه، آرشیو و کتابخانه‌ها به آن پرداخته شده است:

- The council for museums, Archives and libraries (2002), Information, Advice and Guidance: Security.
- www.resource.gov.uk/information/advice/00security.asp.

این صفحات وب، مجموعه‌ای از توصیه‌ها را برای کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌های کشور انگلستان فراهم می‌آورد که مشتمل بر مواردی از قبیل: مشخصات امنیتی، طرح غرامت دولت و راهنمای آموزشی است.

به نظر می‌رسد در ایالات متحده آمریکا فعالیت بیشتری به همراه انتشار یک کتاب راهنما و دستورالعمل صورت پذیرفته باشد:

- Shuman, B.A (1997), *Library security and safety handbook*, American Library Association, Chicago.
- Cravey, P. (2001), *Protecting Library staff, Users, Collections and Facilities: a how-to-do-it Manual*, How-To-Do-It Manuals for Libraries, New York, London: Neal-Schuman Publishers

در حوزه کتاب‌های نادر، می‌توان به اثر *Guidelines for the security of rare books, manuscripts, and other special collections* تهیه شده توسط کمیته ایمنی بخش کتاب‌های خطی و نادر در انجمن کتابخانه‌های پژوهشی و دانشگاهی امریکا (ACRL)، اشاره کرد که نسخه نهایی آن در جولای ۱۹۹۹ به تأیید رسید. نسخه اصلی آن در اکتبر ۱۹۹۹ در نشریه *College and Research Libraries News* منتشر شد.

قابل دسترس در: www.ala.org/acrl/guides/raresecu.html

مجله زیر منبع سودمندی از اطلاعات برای کتابداران و پژوهشگران در زمینه برنامه‌ریزی امنیتی، سیاست‌ها، رویه‌ها و راهکارها در کتابخانه‌ها و آرشیوها است.

- *Library and archival security*, Haworth Press, 1975- (twice yearly)

ارزیابی نیازهای حفاظت و نگهداری

با توجه به لحاظ نقش مؤثر توسعه خط‌مشی‌های حفاظتی در کتابخانه‌های ملی، یا طرح‌های همیاری منطقه‌ای و کشوری، اهمیت کارایی پژوهش‌ها در شناسایی و تعیین نیازهای حفاظتی به میزان بیشتری احساس می‌شود. اطلاعات جمع‌آوری شده از ارزیابی‌ها یا نظرسنجی‌ها را می‌توان برای تعیین اولویت‌ها، طرح‌ریزی برنامه‌های حفاظتی و پیشنهاد بودجه و منابع دیگر برای حفظ و نگهداری مورد استفاده قرار داد. ارزیابی حفاظت و نگهداری و شرایط جاری در سال‌های ۱۹۸۰ تا ۱۹۹۰ در ایالات متحده امریکا صورت پذیرفته و به بسته‌هایی از قبیل CALIPR منتهی شده است. برای اطلاعات بیشتر به منبع زیر مراجعه کنید:

- California State Library, Calipr: preservation planning software. (<http://sunsite.berkeley.edu/CALIPR>).

در سال‌های اخیر، در کشور انگلستان پیشرفت‌هایی در پژوهش ارزیابی حفاظت و نگهداری مشاهده شده است. برای مثال:

- Eden, P., Dungworth, N., Bell, N. and Matthews, G. (1998), *A model for assessing*

preservation needs in libraries, British Library Research and Innovation Report 125, British Library, London.

این مسئله بیشتر مرهون اقدامات زودهنگام در ایالات متحده امریکا (گزارش پروژه حاوی یک کتابشناسی سودمند بوده، جزئیات آن را ارائه می‌کند)، کشورهای دیگر و سایر حوزه‌ها بوده است (برای مثال به منابع کتابخانه ملی استرالیا و کمیسیون موزه‌ها و نمایشگاه‌ها مراجعه کنید):

- National Library of Australia, Community Heritage Grants Programme (1997), Preservation needs assessment survey, National Library of Australia, Sydney. (www.nla.gov.au/chg/assess.html)
- Museums and Galleries Commission (1998), Levels of collection care. A self-assessment checklist for UK museums, Museums and Galleries Commission, London.

هدف از این پروژه انجام یک بررسی با روش استاندارد است که در آن اطلاعات سودمند به صورت محلی ارائه شده و به‌هنگام درهم‌کنش ملی با داده‌های آرشیوها و کتابخانه‌های دیگر، کاربر آن قادر به ایجاد تصویری از وضعیت ملی باشد. پژوهش صورت‌پذیرفته در کشور انگلستان توسط اداره ملی حفاظت و نگهداری توسعه و ترویج یافته و در دو بخش، ارزیابی مجموعه‌ها و بررسی شرایط، برای استفاده توسط کتابخانه‌ها و آرشیوها طراحی و ایجاد شده است.

- Walker, A. and Foster, J. (comps) (2001), Preservation Assessment survey for libraries and archives: users guide, National Preservation Office, London.

قابل دسترس به نشانی: npo@bl.uk

اداره ملی حفاظت و نگهداری با انجام مطالعات آزمایشی به دنبال تعیین یک روش استاندارد و ابزار مطالعه قابل‌استفاده برای آثار هنری غیرچاپی آرشیوها، کتابخانه‌ها و موزه‌ها است.

خطمشی حفاظت و نگهداری

از اواسط سال ۱۹۹۰ توسعه قابل‌توجهی در خطمشی حفاظت ملی انگلستان، به رهبری دفتر حفاظت و نگهداری ملی، وجود داشته است. کتابخانه‌ها و آرشیوهای پژوهشی دارای نقش پراهمیتی در مسیر توسعه هستند. به منابع زیر مراجعه کنید:

- Feather, J., Matthews, G. and Eden, P. (1996), Preservation management. Policies and practices in British Libraries, Gower, Aldershot.

- Feather, J., Matthews, G. and Eden, P. (1997), National Preservation policy: Policies and practices in archives and record offices, British Library Research and Innovation Centre Report 43, The British Library, London.

در انگلستان، چنین سیاستی در خصوص اهمیت فعالیت‌های تعاونی و مشارکتی اطلاع‌رسانی می‌کند:

- Eden, P. and Gadd, E. (1999), Co-operative preservation activities in libraries and archives: project report with guidelines, British Library Research and Innovation Report 161, The British Library, London.

پس از انتخابات دولت کارگری در سال ۱۹۹۷، وزارت فرهنگ، رسانه‌ها و ورزش (<http://www.culture.gov.uk>) از طریق منابع شورای موزه‌ها، آرشیوها و کتابخانه‌ها (<http://www.resource.gov.uk>)، موجبات پرورش تعامل و همکاری بیشتر بین این سه حوزه را در هر دو مقیاس منطقه‌ای و ملی، فراهم آورد. به‌تازگی یک راهبرد مباشرتی^۱ توسعه مجموعه‌ها و مدیریت حفاظت و نگهداری است. برآیند آن در اوایل سال ۲۰۰۲ با عنوان زیر انتشار یافت:

- *Preserving the past for the future, towards a national framework for collections management*

که در نشانی اینترنتی زیر قابل دسترسی است:

www.resource.gov.uk/action/stewardship/preserv01.asp

اهمیت همکاری و تشریک‌مساعی فقط محدود به کشور انگلستان نیست، برای مثال به منابع زیر مراجعه کنید:

- Banks, P.N and Pilette, R. (eds) (2000), Preservation issues and planning, American Library Association, Chicago.
- Berthon, H. (2001), Preserving together: collaborative library activities in Australia, International preservation News, issue 24, and pp.22-5.
- Lusenet, Y. de (ed.) (1997), chooses to preserve, towards a cooperative strategy for long-term access to the intellectual heritage. Papers of the international conference

organized by the European Commission on Preservation and Access and Die Deutsche Bibliothek, Leipzig/Frankfurt am Main, March 29-30, 1996, European Commission on Preservation and Access, Amsterdam.

اهمیت خطمشی در سطوح منطقه‌ای و مؤسسه‌ای نیز مورد شناسایی قرار گرفته و راهنمای کمکی، به منظور توسعه آن، انتشار یافته است:

- Foot, M.M. (2001), Building blocks for a preservation policy, NPO Preservation Guidance Preservation Management series, National Preservation Office, London,
- Pickford, C., Rhys-Lewis, J. and Weber, J. (1997), Preservation and conservation: a guide to policy and practice in the preservation of archives, Best practice Guidelines 4, Society of Archivists, London.

تأمین بودجه برای توسعه فعالیت‌های مدیریت حفاظت و نگهداری آسان نیست؛ یک راهنمای سودمند برای فراهم‌آوری برنامه‌های کاربردی حفاظت و نگهداری در انگلستان، عبارت است از:

- Preparing funding applications for preservation and conservation projects (1999), NPO Preservation Guidance Preservation Management Series, National Preservation Office, London.

کنفرانس‌های مبین نقش خطمشی در توسعه‌های جاری و آتی، منابع سودمندی از مسائل کلیدی و راه‌های مقابله با آن‌ها هستند. برای مثال به منابع زیر مراجعه کنید:

- Preservation and digitization: principles practice and polices. Papers given at the National Preservation Office 1996 Annual Conference, University of York, 3-5 September 1996 (1997), National Preservation Office, London.
- Towards the 21st century Papers given at the national preservation Office Conference, held 28 April 1997 in London (1997), National Preservation Office, London.

پژوهش

جزئیات پروژه‌های پژوهشی تکمیل شده و در حال اجرا و نتایج آن‌ها، در بسیاری از وبگاه‌های ارائه شده فوق، قابل دسترس هستند؛ برخی از آن‌ها اطلاعات مربوط به منابع تأمین بودجه پژوهش و انجام کار را نیز ارائه می‌کنند. در کشور انگلستان یک منبع بسیار مفید در این رابطه

عبارت است از:

- Lomax, J., Palmar, S., Jefcoate, G. and Kenna, S. (2000), A guide to additional Sources of funding and revenue for libraries and archives, 2nd edn, rev. by Sully, R., British Library Co-operation and Partnership Programme, London.

نویسنده در سال ۱۹۹۶ به سفارش مرکز پژوهش و نوآوری کتابخانه بریتانیا (BLRIC)^۱ به مروری بر پژوهش‌های مربوط به مدیریت حفاظت و نگهداری در کتابخانه‌ها و آرشیوها، پرداخته است. هدف از این بررسی اطلاع‌رسانی در خصوص توسعه برنامه‌های تحقیقاتی این حوزه بوده و بر فراهم‌آوری زمینه مطالعات موردی در خصوص پژوهش‌های مدیریت حفاظت و نگهداری (از سال ۱۹۸۴) در کتابخانه‌ها و آرشیوهای انگلستان، تمرکز دارد. علاوه بر انگلستان، پژوهش‌های صورت‌پذیرفته در کشورهای دیگر (برای مثال، استرالیا، اروپا و ایالات متحده آمریکا) نیز قابل‌توجه بوده است. پروژه زیر شکاف‌های موجود در میان پژوهش‌ها را مورد‌سناسایی قرار داده و توصیه‌هایی را در خصوص چگونگی پردازش و رفع آن‌ها ارائه می‌کند.

- Matthews, G. (1996), Research in preservation management, British Library Research and Innovation Report 30, British Library Research and Innovation Centre, London.

کمیسیون کتابخانه و اطلاع‌رسانی (LIC)^۲ مدت کوتاهی پس از تأسیس، نقش پژوهشی BLRIC را عهده‌دار شده و یک برنامه پژوهشی را برای این حوزه ایجاد کرد (<http://www.lic.gov.uk/research/preservation/index.html>).

در سال ۲۰۰۰ یک سازمان دولتی مربوط به شورای موزه‌ها، آرشیوها و کتابخانه‌ها با عنوان Resource جایگزین LIC شد (www.resource.gov.uk/home.asp).

از آن زمان، این سازمان موجب توسعه خط‌مشی‌ها و راهبردها را با ملاحظات نیازهای زیرساختی به پژوهش، فراهم ساخته است. جزئیات پروژه‌های پشتیبانی‌شده توسط این سازمان در وبگاه آن موجود است. برای مثال:

- Hughes, S. (2001), Preserving library and archive collections in historic building, Library and Information Commission Report 118, Resource, London.

وبگاه برنامه همکاری و مشارکت کتابخانه بریتانیا با عنوان *Concord* نیز منبع سودمندی

1. British Library
Research and
Innovation Centre
2. Library and
Information
Commission

برای مشاوره در خصوص جزئیات پروژه‌های مشارکتی مرتبط با حفاظت و نگهداری است. برای مثال به منبع زیر مراجعه کنید:

- Rhys-Lewis, J. (2001), The enemy within! Acid deterioration of our written heritage. A report to the British Library Co-operation and Partnership Programme on behalf of the Project Steering Committee. Results of a feasibility study to investigate and make recommendations for a collaborative approach to mass deacidification as part of the national preservation strategy for the cultural written heritage, The British Library Board, 2001. (www.bl.uk/concord/pdf_files/massdreport.pdf).

کمسیون منابع اطلاعاتی و کتابخانه، مطالعه موردی اخیر را برای افراد علاقمند به پیگیری تنگاتنگ پیشرفت‌های مربوط به پژوهش‌های حفاظت و نگهداری، ارائه می‌کند:

- Porck, H.J. and Teygeler, R. (2000), An overview of recent developments in research on the conservation of selected analog library and audiovisual materials, Commission on Library and Information Resources, Washington, DC.

تعلیم و آموزش

بسیاری از وبگاه‌های فوق، جزئیات برنامه‌های آموزشی، سمینارها، کارگاه‌های آموزشی و سایر رویدادهای مرتبط با توسعه تخصصی را فراهم می‌آورند. جزئیات دوره‌های آموزشی مرتبط با حفاظت و نگهداری را می‌توان در منبع و وبگاه زیر جستجو کرد:

- World list departments and schools of information studies, information management, information systems, etc. maintained by T.D. Wilson (<http://information:net/wl/index.html/>)

به‌تازگی وضعیت تدریس حفاظت و نگهداری در مدارس و یا بخش‌های مطالعات کتابخانه‌ای و اطلاع‌رسانی کشور انگلستان، به‌صورت غیررسمی، مورد مطالعه قرار گرفته است:

- Feather, J., The role of the library and archive schools, in Thebridge, S. (ed.), Training for preservation management: the next step. Proceedings of the National Preservation Office Annual Seminar held on 26th October 1999 at the British Library.
- Thebridge, S. and Matthews, G., Review of preservation management training in

the UK and abroad. The main findings of the Library and Information Commission Research Report 48 2000, London: national Preservation Office, 2000, pp. 19-23.

همانگونه که در مقالات دیگر همین سمینار نشان داده شده است، وضعیت مربوط به آموزش متغیرتر است. برای داشتن چشم‌اندازی وسیع‌تر از کشور انگلستان به منابع زیر مراجعه کنید:

- Cloonan, M.V. (1994), Global perspective on preservation education, IFLA publication 69, K.G. Saur, Munich, and Lusenet, Y. de (1998), The case of the Dutch hamster: Promoting awareness and Preservation management training in Europe, Liber Quarterly, 8, pp. 458-71.

منبع زیر مقاله جالبی در خصوص چگونگی ارزیابی اثربخشی آموزش حفاظت و نگهداری است:

- Wiseman, C. and Darby, S. (2001), Preservation workshop evaluation, Library Resources and Technical Services, 45, pp. 95-103.

آینده آموزش حفظ و نگهداری ناگزیر از هماهنگی با طرح‌های آموزش ملی و همکاری نزدیک‌تر میان حوزه‌های آرشیو، کتابخانه و موزه است. این روش یک یافته کلیدی از مرور آموزش مدیریت حفاظت و نگهداری در کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها است.

- Thebridge, S. and Matthews, G. (2000), Review of current Preservation Management Training in the UK and Abroad, Library and Information Commission Research Report 48, 2000.

علی‌رغم توجه آن به حوزه‌های مرتبط، به‌منظور عملکرد مناسب، تمرکز آن بر کتابخانه‌ها معطوف بوده است، برای مثال:

- Museums and Galleries Commission (1997), Developing and Training Staff in Museums and Galleries, MGC Guidelines for Good Practice, MGC, London.

یک مثال خوب از آموزش مبتنی بر وب و نقش این منابع در تعلیم و آموزش مدیریت حفاظت و نگهداری، در زیر آمده است:

- Council on Library and Information Resources and Cornell University (2002), Library preservation and conservation. Southeast Asia tutorial. (www.librarypreservation.org)

بودجه مرکز آموزش جنوب شرقی آسیا توسط بنیاد Henry luse تأمین شده و هدف آن آموزش در کتابخانه‌ها و آرشیوهای جنوب شرقی آسیا است. این مرکز پوشش حفاظتی گسترده‌ای را ارائه می‌دهد و دارای بخش‌های مجزا برای جنبه‌های مختلف از جمله: امنیت و مدیریت مقابله با سوانح، ارائه مشاوره گام‌به‌گام، منابع بیشتر (چاپی و مبتنی بر وب) و مواردی برای بحث و بررسی است.

سخن پایانی

فناوری‌های رقمی فرصت‌ها و چالش‌هایی را برای مدیریت حفاظت و نگهداری فراهم آورده است. امروزه پروژه‌های تحقیق و توسعه، در حال بررسی و پیاده‌سازی روش‌های مؤثر حفاظت از منابع رقمی‌زاد بوده و رقمی‌سازی امکان‌پذیری گزینه‌های آتی را برای جایگزینی منابع چاپی ارائه می‌دهد. افزایش میزان آگاهی از مسائل مدیریت حفاظت و نگهداری در طول دهه گذشته موجبات تکامل تحولات عملی، به‌ویژه برای منابع رقمی را فراهم آورده است. علاقه و فعالیت جهانی در این خصوص وجود داشته و به لطف پیشرفت‌های فناورانه در این حوزه، به‌ویژه توسعه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، افراد و گروه‌ها قادر به یافتن و به‌اشتراک‌گذاری اطلاعات و تجربه‌های خود در سطح جهانی و به‌میزان بسیار بالاتری از دهه گذشته هستند. این فصل در واقع مبین تصاویر لحظه‌ای منتخب از منابع در حال تدوین (اواخر سال ۲۰۰۲) و دسته‌ای از وبگاه‌ها بوده و مشتمل بر مباحثاتی برای کسب اطلاعات جدید در خصوص منابع الکترونیکی و چاپی است.